

Is de kaasroute een doodlopend straatje?

nieuws

legal, particulieren, Nieuws: tax,

22 juni 2020

De “kaasroute” verwijst naar schenkingen of andere overdrachten van roerende goederen die gebeuren voor een buitenlandse, in de praktijk vaak een Nederlandse, notaris. Dergelijke notariële akten vereisen vandaag geen registratie in België. Schenkingen gebeuren op die manier vrij van gewestelijke schenkbelasting.

Dit is al lang een doorn in het oog van heel wat mensen, niet in het minst van de regionale belastingadministraties. Zo heeft de Vlaamse belastingdienst (Vlabel) in 2016 reeds gepoogd om in Nederland verleden schenkingsakten met voorbehoud van vruchtgebruik te belasten. Dit fel betwiste standpunt is op 12 juni 2018 door de Raad van State echter vernietigd. Reden voor sommige politici om op 17 juni 2020 een wetsvoorstel in te dienen om de kaasroute definitief af te sluiten. Het voorstel beoogt de uitdrukkelijke registratie van buitenlandse notariële akten met betrekking tot de overdracht van roerende goederen.

Kosteloos schenken van roerende goederen

Wie kosteloos roerende goederen wil schenken heeft op vandaag een aantal mogelijkheden ter beschikking. Schenkingen moeten echter beantwoorden aan een rist grond- en vormvoorwaarden. Hoewel we in deze bijdrage niet ingaan op deze voorwaarden, past toch enige duiding.

Het Belgisch Burgerlijk Wetboek bepaalt dat zowel de schenking als de aanvaarding van de schenking formeel moeten gebeuren bij notariële akte. Daarnaast is de betekening van de authentieke akte vereist, kan de aanvaarding via volmacht enkel gebeuren mits notariële volmacht én moet aan de schenking van een roerend goed een staat van schatting worden gehecht. Deze vormvereisten zijn opgelegd op straffe van nietigheid van de schenking.

Desondanks aanvaarden Belgische rechtspraak en rechtsleer sinds mensenheugenis dat deze strenge vormvereisten niet van toepassing zijn bij alternatieve schenkingsvormen. De geldigheid van volgende drie alternatieve schenkingsvormen is onbetwist: de handgift, de onrechtstreekse schenking en de vermomde schenking.

De oudste en meest eenvoudige alternatieve schenkingsvorm is de handgift. Een gift van hand tot hand is gekenmerkt door de fysieke overhandiging van het roerend goed. Naast de handgift

is er ook de onrechtstreekse schenking. De onrechtstreekse schenking is de schenking via een omweg, waarbij uit de akte niet onmiddellijk blijkt of men handelt ten bezwarende titel dan wel om niet. Toepassingen van een onrechtstreekse schenking zijn bijvoorbeeld de overschrijving van gelden en effecten op rekening van de begiftigde (bankgift) of de kwijtschelding van een schuld. De vermomde schenking is een handeling met een tegenprestatie, maar met de afspraak dat deze tegenprestatie niet moet gebeuren.

Overleeft de schenker de 'verdachte periode' na de alternatieve schenking, dan moet de begiftigde hierop geen erfbelasting betalen. Ongeacht het voornemen van de Vlaamse regering om deze periode vanaf 2021 naar 4 jaar te brengen, werd recent beslist om alles te laten zoals het is. Met andere woorden: de verdachte periode is en blijft 3 jaar.

Notariële tussenkomst: België of buitenland

De alternatieve schenkingen van roerende goederen, vereisen *in se* geen tussenkomst van een notaris. Indien men toch beroep wenst te doen op een notaris, bijvoorbeeld om bepaalde voorwaarden te koppelen aan de schenking, dan is de voor de hand liggende keuze een Belgische notaris.

Schenken van roerende goederen via een Belgische notaris leidt tot de verplichte registratie van de notariële akte. Het basistarief van de schenkbelasting is 3% in Vlaanderen, 3% in Brussel en 3,3% in Wallonië voor schenkingen in rechte lijn of aan echtgenoot of samenwonende. Voor alle anderen zijn de tarieven 7% in Vlaanderen, 7% in Brussel en 5,5% in Wallonië. Voor overdracht van familiale ondernemingen en vennootschappen geldt in alle gewesten een vrijstelling van schenkbelasting.

Omdat deze tarieven soms matig tot niet bekoren, kiezen sommige schenkers voor de zogenaamde kaasroute. De weg langs een buitenlandse notaris, meestal een Nederlandse, is niet zo moeilijk en dergelijke notariële akte moet in België niet geregistreerd worden. Het gevolg is uiteraard dat er geen schenkbelasting is verschuldigd. Overlijdt de schenker binnen de verdachte periode, dan wordt het geschonkene fiscaal opgenomen in de nalatenschap van de schenker. In dit geval betaalt de begiftigde erfbelasting, tenzij er op deze schenking alsnog schenkbelasting is betaald.

De kaasroute loopt dood

Vlak voor de zomer van 2020 is een wetsvoorstel ingediend dat moest leiden naar het einde van de kaasroute. Het parlementair initiatief beoogde de verplichte registratie van buitenlandse notariële akten in België. Het is een federaal wetsvoorstel waardoor, bij goedkeuring, deze buitenlandse route meteen afgesloten is voor de drie gewesten.

Wetgevende tussenkomst was nodig om de registratie van dergelijke schenkingen verplicht te maken. De Raad van State heeft immers beslist dat noch de huidige wettekst, noch de parlementaire voorbereiding, de registratie van buitenlandse schenkingen in België oplegt.

Hoewel het arrest van 12 juni 2018 enkel het Vlaamse standpunt vernietigt, is de probleemstelling identiek voor de Brusselse en Waalse regelgeving.

Het wetsvoorstel is op 18 juli 2020 succesvol gestemd waardoor de verplichte registratie van buitenlandse notariële schenkingsakten een feit was. Normaliter zou deze wijziging 10 dagen na de publicatie in het Belgisch Staatsblad inwerkingtreden. Maar, de deur werd op dat vlak nog heel even op een kier gelaten. Op 1 december 2020 gaat die deur echter onherroepelijk dicht. Vanaf dat moment moet een notariële schenkingsakte verleden voor een buitenlandse notaris, verplicht geregistreerd worden in België.

Conclusie

Het wetsvoorstel mikte enkel op de buitenlandse notariële schenkingen van roerende goederen. In de wandelgangen is echter te horen dat het misschien wel noodzakelijk is om alle schenkingen te registreren. Tekorten op een begroting zijn namelijk als een kat op een heet zinken dak: ze maken gekke sprongen. Het is dus niet uitgesloten dat in de toekomst ook hand- en bankgiften via een notariële akte moeten worden bevestigd.

aternio legal houdt de vinger aan de pols. Heeft u hierover vragen? Neem dan contact op met ons.

Johan Lemmens *managing partner*
(cko)
j.lemmens@atern.io

Check atern.io/nieuws voor
meer finance, tax en legal
nieuws.

aternio